

Styrelsen 2013

Föreningen Finlands Dövblinda rf:s styrelse 2013. Sittande från vänster: Paula Valminen, ordförande Seppo Jurvanen och Riku Virtanen tillsammans med sin ledarhund Kille. I bakre raden från vänster: vice ordförande Tuula Hartikainen, Aarne Pirkola och Sanna Paasonen. Bild: Kalle Kiviniemi. ♦

KÄNSELSPRÖTET

Nr 1 ♦ 2013

Föreningen Finlands Dövblinda rf

Målprogrammets betydelse
och uppdatering

Ari Suutarlas
födelsedagsfest

Innehåll

Ledaren: Ingen får lämnas ensam med sina problem.....	3
Informatören har återvänt från sin tjänstledighet.....	4
Ingas hälsning.....	5
Målprogrammets betydelse och uppdatering.....	6
Varm stämning på Ari Suutarlas födelsedagsfest.....	8
Rehabiliteringsinstruktör för synhörselskadade.....	10
Kais tio år.....	13
Yle-skatten gäller alla.....	14
Föreningen Finlands Dövblinda rf:s vårmöte!.....	15
Styrelsen 2013.....	16

Bild på det främre omslaget: Päivi Istala gratulerar Ari Suutarla på födelsedagen. Bild: Ali Kinnunen.

Känselsprötet utkommer 2013 enligt följande tabell:

Nr 1 vecka 13
Nr 2 vecka 26
Nr 3 vecka 38
Nr 4 vecka 51

KÄNSELSPRÖTET ISSN 1797-8777

Utgivare

Föreningen Finlands
Dövblinda rf.

Layout

Tuija Wetterstrand

Redaktören

Chefredaktör
Tuija Wetterstrand,
tel. 040 753 2026,
e-post:
tiedotus@kuurosokeat.fi

Redaktionsråd

Esko Jäntti (ordförande),
Aarne Pirkola, Ari Suutarla,
Jaakko Evonen (sekr) och
Tuija Wetterstrand.

Tidningen utkommer

4 gånger om året med
störskrift.

Översättning från finska

Maria Punnonen / Mingela,
Pekkolantie 26,
59210 Melkonie, fi,
tel. 040 5831080.

Abonemang och adressändring

Föreningen Finlands Dövblinda
rf, PB 40, 00030 Iiris
Tel. 040 778 0299, e-post:
kuurosokeat@kuurosokeat.fi.

Redaktionen förbehåller sig
rätten att använda tidningens
artiklar också på föreningens
webbsidor.

Internet

<http://www.kuurosokeat.fi>

Ingen får lämnas ensam med sina problem

I början av januari cirkulerade i de sociala medierna berättelsen om de belgiska tvillingarna som beviljats dödshjälp. De döva bröderna höll på att bli blinda och led också av andra hälsoproblem och depression. Själva upplevde de sitt lidande som så svårt att de ville ta sitt liv.

Fallet väckte mycken debatt i olika medier. De flesta betonade att människan bör ha rätt att själv bestämma om sitt eget liv. Om en människa upplever att hennes lidande är för stort har hon rätt till dödshjälp, om det är möjligt enligt gällande lag.

Med anledning av fallet publicerade Föreningen Finlands Dövblinda rf ett ställningstagande om ett oberoende, självständigt och gott liv för de dövblinda. Ställningstagandet utesluter ingen människas självbestämmanderätt. Med ställningstagandet ville vi dock betona att ingen borde lämnas ensam med sina problem. Det

är mycket få människor som besitter kunskap om dövblindhet. Okunnighet råder även bland läkare och det är få av dem som har kunskap om samverkan mellan syn och hörsel, om rehabilitering och om existerande tjänster. En person som håller på att bli dövblind, och som inte tidigare har haft kontakt med ett stödjande nätverk med kunskap om dövblindhet, är helt beroende av hur mycket läkaren vet eller inte vet. Vi vill att alla ska underrättas om olika alternativ och överlevnadsstrategier.

Vårt budskap är att dövblindheten inte är en så svår sak att man inte skulle kunna leva med den. För detta ändamål krävs dock både hjälp och ett socialt skyddsnät. Vem som helst drabbas av depression om man lämnas ensam utan möjlighet att kommunicera med andra människor. Genom tillräcklig rehabilitering i rätt tid, kommunikationsundervisning och tillgång till hjälpmedel med kamratstöd kan den dövblinda

leva ett oberoende, självständigt och gott liv.

Föreningen Finlands Dövblinda rf fungerar som en riksomfattande expert-, intresse- och serviceorganisation för dövblinda. Vår vision är en värld där de dövblinda får födas och leva som dövblinda – accepterande sig själva och accepterade av andra.

dra. Samhället är medvetet om deras handikapp och de problem som det medför. De dövblinda deltar i livet och samhället som fullvärdiga medlemmar.

Må diskussionen fortsätta!

Kai Leinonen

verksamhetsledare ♦

Notis:

Informatören har återvänt från sin tjänstledighet

Efter en paus på ett år har jag återvänt till min tjänst som informatör på Föreningen Finlands Dövblinda rf. Tjänstledigheten var produktiv och två böcker kom till under den tiden. "Kirjeitä Somalias-ta. Maa, joka lakkasi olemasta" (fritt översatt: Brev från Somalia. Landet som upphörde att existera) utkom i december 2012, och i februari 2013 kom "Suomen kalliomaalaukset – Bongarin käsikirja" (fritt översatt: Hällmålningar i Finland – Beträktarens handbok) som jag skrev tillsammans med min make. På huvudkontoret råder samma brådska och finns lika mycket att bestyra med som förut, och det känns som om jag inte hade varit borta över-

Bild: Jukka Parkkinen

huvudtaget. Jag vill tacka min vikarie, Katriina Ekola. Jag önskar alla Känselförbundets läsare en riktigt god fortsättning på det nya året och en skön vår. Jag hoppas få träffa er i olika sammanhang. Man når mig på e-post på adressen tuija.wetterstrand@kuurosokeat.fi och per telefon på numret 040 7532026. ♦

Ingas hälsning

Hej alla läsare av Känselförbundet!

Nu går vi mot ljusare tider, det är ljus när vi går till jobbet och kommer hem.

Igen har du en intressant tidning i din hand, med många fina artiklar. Tuija Wetterstrand har återvänt till sitt ordinarie arbete, efter ett produktivt år som författare. Vi önskar henne välkommen.

Du får läsa om Belgiska döva tvillingarna som valde att korta sitt liv p.g.a. synförändringar. Föreningen har tagit ställning i ärendet.

Nu får vi börja tänka på föreningens målprogram för åren 2015-2024, det känns avlägset men det är bra att tänka framåt.

Förra styrelsens viceordförande, prost Ari Suutarila har fyllt 70 år, han hade ordnat en stor mottagning för släkt och vänner. Vi gratulerar Ari. Ari pratar alltid svenska med undertecknad och det uppskattas.

Nina Hänninen berättar om sitt arbete som rehabiliteringshandledare.

Kai Leinonen har varit 10 år i Föreningen Finlands Dövblindas tjänst och uppvaktades med en gåva.

Tuija skriver om Yle-skatten, som ersätter TV licensen som vi betalade tidigare, nu betalar alla 18 år fyllda fastän man inte har TV. Det kan upplevas som orättvist när man inte ser och hör.

På baksidan av tidningen ser du vår nya styrelse.

Glad Påsk och god fortsättning på våren!

Inga ♦

Inga Lassfolk-Herler

Föreningen Finlands Dövblinda rf
Distriktssekreterare

Vasaesplanaden 17, 3. vån
65100 Vasa

tel: 0400 107 302

inga.lasfolk-herler@kuurosokeat.fi

Målprogrammets betydelse och uppdatering

Text: Tuula Hartikainen, ordförande för arbetsgruppen för målprogrammet

Tiden för föreningens första målprogram löper ut nästa år. Uppdateringen av det nya målprogrammet har inletts. Både dövblinda och personal måste dock först göra klart för sig varför det finns ett målprogram, vad dess betydelse är för dövblindarbetet.

Målprogrammet är de dövblindas ställningstagande till riktlinjerna för föreningens verksamhet:

1. Vad föreningen bör göra under åren 2015–2024.
2. De värden som är vägledande för föreningens verksamhet.
3. Verksamhetsformer och tjänster som föreningen i fortsättningen bör tillhandahålla.
4. Budskap till samhället om riktlinjerna för dövblindarbetet.

De årliga temana och insatsområdena för verksamhetsplanen bottenar i målprogrammet. För personalen är målprogrammet ett verktyg som styr deras arbete.

Styrelsen har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att uppdatera målprogrammet. Programmet kommer att läggas fram för godkännande på höstmötet nästa år.

Dövblinda personer och föreningens personal kommer att höras vid uppdateringsarbetets olika faser. På så sätt får arbetsgruppens medlemmar vägledning för vad som bör inkluderas i målprogrammet. Detta är alltså ett bra sätt att påverka riktlinjerna för föreningens verksamhet. Vid diskussionsmötena får vi också aktuell information om till exempel hur handikappservicen fungerar på olika håll i Finland, och om de tjänster som föreningen

Bild 1 (t.v.): Arbetsgruppen för målprogrammet besökte allra först Tammerfors, den 26 januari, på inbjudan av klubben i Tammerfors. Klubbutrymmet var fullpackat med deltagare och diskussionen var livlig.

Bild 2 (t.h.): Tammerfors klubbledare Riitta Ruissalo i främsta raden till höger.

tillhandahåller motsvarar de dövblindas behov samt, framför allt, om vilka behov och förväntningar som finns inför den närmaste framtiden. Arbetsgruppens medlemmar är också intresserade av de offentliga tjänsternas förverkligande och tillgänglighet.

Vi hoppas att ni redan i förväg funderar på följande frågor: Hur förverkligas servicen för din egen del? Vad borde göras annorlunda och/eller bättre? Känner du att du är jämbördig med andra? Får du tillräckligt med information om föreningens och samhällets tjänster?

Nu är det dags för oss att tillsam-

mans inrikta oss på det nya målprogrammets innehåll, och att använda oss av möjligheten att påverka riktlinjerna för föreningens verksamhet 2015–2024.

Vi har redan besökt Tammerfors och har kommit överens om diskussionsmöten i Åbo, Björneborg och Uleåborg.

Bästa klubbledare och sysselsättningsledare, om ert intresse väcktes och ni vill delta i ett diskussionsmöte angående målprogrammet, vänligen ta kontakt med organisationschef Heikki Majava, som koordinerar diskussionsmötena. ♦

Varm stämning på Ari Suutarlas födelsedagsfest

Barnbarnen kallar Ari Suutarla för "isopappi" ("storprosten") och barnbarnsbarnen kallar honom för "suurpappi" ("gammelprosten"). Bild: Ali Kinnunen.

Prosten Ari Suutarla, tidigare vice ordförande för Föreningen Finlands Dövblinda rf och ännu verksam i tidningarnas redaktionsråd, fyllde 70 år i slutet av december. Han firade med släkt och vänner i Tusby, på Onnela Vårdshus. Han har en bred umgängeskrets och ett hundratal gäster infann sig. Känselförhörarna avslöjade några deltagares intryck av festen.

Professor Panu Rajala:

"Jag fastnade vid Susannas, vår vigselförrättare Aris äldsta dotter, fina tal till sin far. Slagordet var oförtrottnhet. Ur det mörker som följde på en olycka har Ari banat sig väg till en ställning som opinionsbildare och globetrotter. Han är en färgstark och friskspråkig person, stamfader till en stor familj.

Ari presenterade alla sina gäster och när han kom till oss drog han sig till minnes kåsören Pitko som i Aamulehti skrev att vårt bröllop var så hemligt att till och med prästen var blind."

Journalisten, författaren Päivi Istala:

"Festen var mycket typisk för Ari, varm och stämningsfull. Programmet var lyckat och medryckande och överlag var allting mycket väl förberett. Eftersom vi gäster lärt känna Ari i så många olika sammanhang var det särdeles fint att Ari presenterade alla gästerna för varandra. Det var roligt att lära känna Aris och Kirstis barn och barnbarn."

Ordförande Seppo Jurvanen:

"Också jag blev berörd av Aris dotter Susannas tal till sin far. Det var så rörande att jag torkade tårar under hela talet. Att presentera gästerna var en fin idé. Mig beskrev han som den enda egentliga representanten för föreningen, de övriga var släktingar, vänner och andra som stod honom nära. Många hade han döpt, vigd eller konfirmerat.

Det är karakteristiskt för Aris humor att då han ställde frågor som till exempel vem han hade döpt, och bad dem det gällde räkna upp handen, utbrast han plötsligt: "Jag höll på att fråga hur många av er jag har begravt!" ♦

Gratulanter. Upptill på båda sidorna om Ari, Panu Rajala med fru Marja, i mitten Seppo Jurvanen. Nertill: sång ackompanjerad av Aris fru Kirsti (med ryggen mot kameran). Bilder: Ali Kinnunen.

Rehabiliteringsinstruktör för synhörselskadade

*I slutet av februari besökte Niina Hänninen Helsingfors sociala rekreativ-
onsverksamhet för att demonstrera de hjälpmedel som sjukhuset beviljar.
Bilder: Kalle Kiviniemi.*

Text: Tuija Wetterstrand

För att bli kund vid sjukhusens ögon- och öronkliniker behöver man alltid remiss från läkare. Vid hörselcentralen är det en rehabiliteringsinstruktör som beviljar hjälpmedel, hörapparater får man av en audionom, och det är en läkare som opererar in cochleaimplan-

tat. Hjälpmedel för synen beviljas antingen av en optiker eller av en handledare i synanvändning. Då det gäller synen får man hjälpmedel för användningen av datorn av en IT-rehabiliteringsinstruktör.

Rehabiliteringsinstruktören för syn-

Bild: Tuija Wetterstrand

hörselskadade är till för de kunder som har fått remiss till både ögon- och öronpolikliniken.

– Det går inte att automatiskt kombinera dessa uppgifter, alltså behövs det samarbete och överläggningar för att kunderna ska styras till rätt person, säger Niina Hänninen, som har arbetat som rehabiliteringsinstruktör för synhörselskadade vid HNS sedan år 2011.

Till Niina Hänninens arbete hör att utprova hörselhjälpmedel, att handleda i bruket av dem och att följa upp användningen.

– Under hembesök testar jag också hur hjälpmedlen för synen fungerar, även om jag inte själv beviljar sådana.

Förutom att göra hembesök besöker Niina också daghem och arbetsplatser för att utvärdera hur synhörselskadade kunder klarar sig i den miljön och vilka åtgärder

som behöver vidtas för att de ska klara sig bättre.

– Dessutom avfattar jag olika rekommendationer. För alla förändringar i hemmet ska ansökan riktas till stadens handikappservice och för det krävs en rekommendation. Anpassningar i hemmet kan vara till exempel: hemmets allmänbelysning, larmanordningar, installation av fast induktionsslinga och montering av stödhandtag eller räcken för att underlätta livet vid synskada. Rekommendation behövs också bl.a. för studier i punktskrift eller teckenspråk som betalas av kommunen, eller för rätten att använda tolk. FPA eller socialväsendet fordrar en rekommendation innan de beviljar hjälpmedel för kommunikation, såsom FM-apparater, mobiltelefoner eller förstärkartelefon.

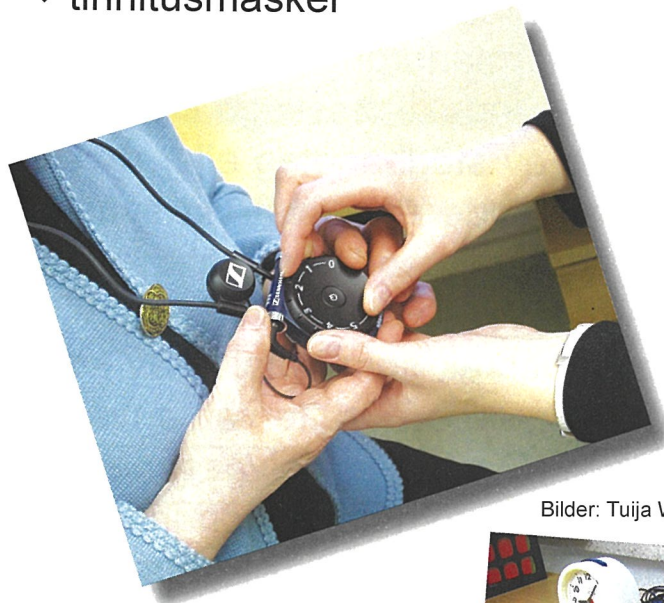
Niina Hänninen gjorde också upp en förteckning över de hjälpmedel för hörsel och syn som beviljas genom sjukhuset:

Hörselhjälpmedel (förutom hörapparater och cochleaimplantat):

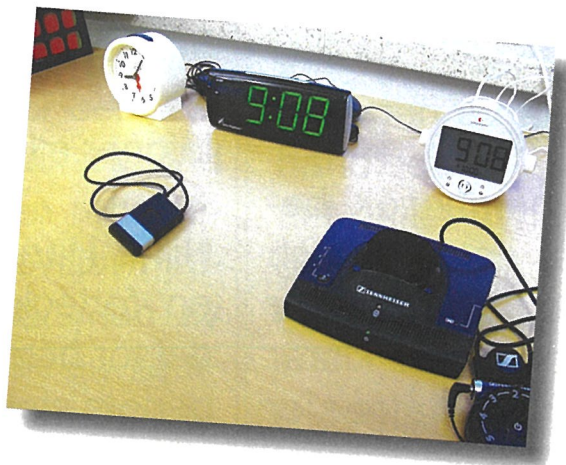
- ♦ induktionsslinga för att lyssna på radio och TV
- ♦ induktionsslinga för mobiltelefonen
- ♦ väckarklocka med vibrator
- ♦ telefonlarm
- ♦ ljudförstärkare för fast telefon
- ♦ gråtlarm
- ♦ delarna till larmsystem enligt prövning, om handikappservicen av någon orsak inte beviljar dem. Eller om man bara behöver en del till ett larmsystem, som till exempel förstärkare till dörrklockan
- ♦ samtalsförstärkare
- ♦ tinnitusmasker

Synhjälpmedel:

- ♦ läsglas
- ♦ glasögon med absorptionsfilter
- ♦ solglasögon
- ♦ förstoringsglas
- ♦ kikare och teleskop
- ♦ läsställ och bokhållare
- ♦ vita käppar (den första käppen får man alltid på sjukhuset)
- ♦ förstöringsprogram
- ♦ skärmläsarprogram
- ♦ textigenkänningsprogram
- ♦ läs-TV
- ♦ läsmaskin
- ♦ punktskriftsmaskin
- ♦ ledarhund
- (♦ kontaktlinser, ögonproteser) ♦

Bilder: Tuija Wetterstrand

Kais tio år

- I slutet av februari samlades en förstärkt ledningsgrupp på Aktivitetscentret för dövblinda i Tammerfors. Under en paus i förhandlingarna hade ordförande Seppo Jurvanen arrangerat en överraskning för verksamhetschef Kai Leinonen. Jurvanen påminde om att det den första februari gått tio år sedan Leinonen började sitt värv som verksamhetschef för Föreningen Finlands Dövblinda rf. Som gåva till honom överräcktes en svartvit t-tröja, designad av Milla Päiväniemi. På den står det Kai skrivet med handalfabetet, under det står det 10 år och bredvid är en bild av en leende Kai Leinonen. ♦

På bilden uppvisar en stolt och förlägen verksamhetschef Kai Leinonen sin nya t-tröja. Bild: Pentti Pietiläinen

Yle-skatten gäller alla

Text: Tuija Wetterstrand

Bild: Yle Bildtjänst

Vid årsskiftet var det många saker som förändrades. Mervärdesskatten steg, körkortet utfärdas numera på viss tid och kommunerna blev sexton stycken färre. År 2013 innebar också att den omdiskuterade Yle-skatten infördes.

Yle-skatten ersätter televisionsavgiften som finansieringssätt för Yles verksamhet. Yle-skatten är en skatt som påförs varje 18 år fyllda person personligen oberoende av om personen i fråga äger en TV-apparat eller om han eller hon annars använder Yles tjänster eller inte. Skatten uppbärs automatiskt i samband med beskattningen. Beskattningsgrunden syns på de nya skattekortet som postats till de skattskyldiga i januari.

Yle-skatten är 0,68 procent av de sammanlagda förvärvs- och kapitalinkomsterna, dock högst 140 euro

i året. Låginkomsttagare behöver inte betala någonting, för om inkomsterna är under 7 352 euro per år påföres ingen Yle-skatt.

Man beslöt sig för skatten eftersom en avgift som är bunden till en televisionsapparat inte längre motsvarar dagens användning av medier – bland dem utgör TV endast en kanal. Forskningen visar att över 90 procent av finländarna använder någon av Yles tjänster, som förutom TV-program inbegriper också radio och talrika tjänster på Internet, som t.ex. Yle Arenan.

Men hur kan syn- och/eller hörselskadade utnyttja utbudet på Yle? Då det gäller televisionen finns det program på teckenspråk, textade program och ljudtjänst med syntetiskt ljud samt syntolkning. ♦

På bilden nyhetschefen för nyheterna på teckenspråk, Mikaela Tillander i nyhetsstudion.

Notis:

Föreningen Finlands Dövblinda rf:s vårmöte!

Föreningen Finlands Dövblinda rf. har vårmöte 27-28 april 2013. Mötesplatsen är Onnela Vårdshus i Tusby. ♦